

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

მეხუთე სექცია

საქმე „ქართველიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ“

(საჩივარი №17716/08)

გადაწყვეტილება

სტრასბურგი

2018 წლის 7 ივნისი

საბოლოო გახდა:

07/09/2018

*ეს გადაწყვეტილება საბოლოო გახდა კონვენციის 44-ე მუხლის მე-2 პუნქტის
შესაბამისად. წინამდებარე გადაწყვეტილება შესაძლოა დაექვემდებაროს
რედაქციულ შესწორებას*

საქმეზე „ქართველიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ“,

ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს (მეხუთე სექცია) პალატამ, შემდეგი შემადგენლობით:

ანდრე პოტოცკი, თავმჯდომარე,

იონკო გროზევი,

სიოფრა ო'ლირი,

მარტინშ მიტსი,

გაბრიელე კუჩკო-შტადლმაიერი,

ლატიფ ჰუსეინოვი,

ლადო ჭანტურია, მოსამართლეები,

და კლაუდია ვესტერდიკი, სექციის განმწესრიგებელი,

2018 წლის 15 მაისს გამართული დახურული თათბირის შემდეგ,

გამოიტანა შემდეგი გადაწყვეტილება, რომელიც იმავე დღეს იქნა მიღებული:

პროცედურა

1. საქმეს საფუძვლად დაედო, საქართველოს წინააღმდეგ, საქართველოს მოქალაქის ბ-ნი გიორგი ქართველიშვილის („მომჩივანი“) მიერ ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციის („კონვენცია“) 34-ე მუხლის შესაბამისად, 2008 წლის 3 აპრილს სასამართლოში შეტანილი საჩივარი (№17716/08).

2. მომჩივანს წარმოადგენდა ბ-ნი შ. შავგულიძე, ადვოკატი, რომელიც საქმიანობს თბილისში. საქართველოს მთავრობას („მთავრობა“) წარმოადგენდა სახელმწიფო წარმომადგენელი იუსტიციის სამინისტროდან, ბ-ნი ლ. მესხორაძე.

3. მომჩივანმა, რამდენჯერმე წარადგინა საჩივარი მისი პატიმრობის პირობებისა და ციხეში მისი დაავადებების სათანადო მკურნალობის არარსებობის თაობაზე, ასევე იგი დავობდა იმასთან დაკავშირებით, რომ მის წინააღმდეგ მიმდინარე სისხლის სამართალწარმოების პროცესში მან ვერ შეძლო მისი მოწმეების იმავე პირობებში მოწვევა, როგორშიც იმყოფებოდნენ მის წინააღმდეგ ჩვენების მისაცემად მოწვეული მოწმეები. იგი დაეყრდნო კონვენციის მე-3 მუხლსა და მე-6 მუხლის 1-ელ და მე-3 (d) პუნქტებს.

4. 2010 წლის 8 თებერვალს საჩივრის შესახებ შეტყობინება გაეგზავნა მთავრობას.

ფაქტები

I. საქმის გარემოებები

A. ზოგადი ინფორმაცია

5. მომჩივანი დაიბადა 1978 წელს და ცხოვრობს თბილისში.

6. 1998 წლის 23 იანვარს იგი დააკავეს მკვლელობის ჩადენის ეჭვის საფუძველზე.

7. 2000 წლის 24 ოქტომბერს თბილისის სააპელაციო სასამართლომ მომჩივანი დამნაშავედ ცნო მკვლელობის ჩადენაში და მიუსაჯა ცხრა წლით თავისუფლების აღკვეთა.

8. ამის შემდეგ, კრწანისი-მთაწმინდის რაიონული სასამართლოს 2004 წლის 24 დეკემბრის გადაწყვეტილების საფუძველზე, მომჩივანი, ასევე, დამნაშავედ იქნა ცნობილი იმ ციხის თანამშრომლის ბრძანების დაუმორჩილებლობის გამო, რომელშიც იგი სასჯელს იხდიდა მკვლელობისთვის. შესაბამისად, მისი თავისუფლების აღკვეთის თავდაპირველი ვადა ერთი წლით გახანგრძლივდა.

B. აღნიშნულ საქმესთან დაკავშირებული შესაბამისი სისხლის სამართალწარმოება

9. ზემოთითხებულ მე-7 და მე-8 პარაგრაფებში აღნიშნული სასჯელის ვადების მოხდის მიზნით, მომჩივანი 2006 წლის 6 იანვარს მოათავსეს თბილისის №7 სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში („№7 სასჯელაღსრულების დაწესებულება“).

10. 2006 წლის 8 აგვისტოს, დაახლოებით დღის 7:30 საათზე, ციხის თანამშრომლები შევიდნენ მომჩივნის საკანში (№2) მოულოდნელი ჩხრეკის ჩატარების მიზნით. საკანში მყოფ ყველა პატიმარს, მომჩივნის ჩათვლით, უბრძანეს, რომ დაეტოვებინათ საკანი და მიმდებარე დერეფანში მოეცადათ ჩხრეკის დასრულებამდე.

11. ჩხრეკას ვიდეოკამერით იღებდა ციხის სამსახურის ოპერატორი („ვიდეოჩანაწერი“). ჩხრეკის დასრულების შემდეგ ციხის თანამშრომელმა შეადგინა წერილობითი ოქმი, რომლის თანახმად, „საკანში საწოლის ლეიბის ქვეშ“ აღმოჩენილ იქნა დასაკეცი დანა; აღნიშნული დანა ამოღებულ იქნა მტკიცებულების სახით. მოგვიანებით გაირკვა, რომ ხსენებული საწოლი მომჩივანს ეკუთვნოდა. მომჩივნისთვის აღნიშნული წერილობითი ოქმი დანის აღმოჩენის შესახებ არ ყოფილა წარდგენილი და შესაბამისად, მას ამ დოკუმენტზე ხელი არ მოუწერია.

12. 2006 წლის 11 აგვისტოს მომჩივანს ბრალი დასდეს სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში აკრძალული ნივთის ფლობაში (სისხლის სამართლის კოდექსის 378-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაული) და 2006 წლის 4 სექტემბერს პროკურორმა საქმე განსახილველად თბილისის საქალაქო სასამართლოში გადააგზავნა.

13. საქმის განხილვა დაიწყო 2007 წლის 12 თებერვალს. ციხის თანამშრომლები, რომლებმაც ჩხრეკა ჩატარეს 2006 წლის 8 აგვისტოს, პირველი ინსტანციის სასამართლოში დაიბარეს ბრალდების მოწმეების სახით.

14. იმავე დღეს, 2007 წლის 12 თებერვალს, მომჩივანმა მოითხოვა, რომ თბილისის საქალაქო სასამართლოს დაეკითხა მისი ის შვიდი თანამესაკნე, რომელიც შესაბამის პერიოდში მასთან ერთად იმყოფებოდა №2 საკანში. მან განმარტა, რომ თანამესაკნეებს შეეძლოთ ზუსტად აღეწერათ ის გარემოებები, რომლებშიც ჩატარდა საკანში ჩხრეკა. ეს ინფორმაცია მნიშვნელოვანი იყო იმის შესაფასებლად, ჩხრეკის ჩატარების დროს დაირღვა თუ არა მისი უფლებები. მან სასამართლოს ყურადღება გაამახვილა იმ ფაქტზე, რომ მის მიმართ წაყენებული ბრალის საფუძველს წარმოადგენდა ციხის მხოლოდ იმ თანამშრომელთა ჩვენებები, რომლებმაც აღნიშნული ჩხრეკა ჩატარეს და

რომლებიც უკვე იყვნენ დაბარებულნი სასამართლოში ბრალდების მოწმეების სახით, და რომ მისი თანამესაკნეები საერთოდ არ გამოუკითხავთ წინასასამართლო განხილვის ეტაპზე. ამასთან დაკავშირებით, მომჩივანმა მიუთითა მხარეთა თანასწორობის პრინციპზე და მის უფლებაზე - ჰყოლოდა მოწმეები, რომლებიც ჩვენებას მისცემდნენ ისეთივე პირობებში, როგორშიც ჩვენება მისცეს ბრალდების მოწმეებმა, კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტისა და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის არსის შესაბამისად. მან ასევე მიუთითა სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლზე, რომლის თანახმად, პირველი ინსტანციის სასამართლო ვალდებული იყო, ყველა საჭირო პროცედურული ზომა მიეღო საქმესთან დაკავშირებული შესაბამისი გარემოებების სრულყოფილად და ობიექტურად დადგენის მიზნით.

15. მომჩივნის მიმართვის პასუხად პროკურორმა განაცხადა, რომ თანამესაკნეების დაკითხვა არ იქნებოდა გამართლებული, რადგან ყველა მათგანი სასჯელს სისხლის სამართლის დანაშაულისთვის იხდიდა. მიუხედავად ამისა, პროკურორმა კიდევ ერთხელ დაადასტურა, რომ მნიშვნელოვანი იყო ციხის იმ თანამშრომელთა დაკითხვა, რომლებმაც ჩაატარეს საკნის ჩხრეკა 2006 წლის 8 აგვისტოს.

16. მხარეთა პოზიციების მოსმენის შემდეგ, თბილისის საქალაქო სასამართლომ, 2007 წლის 12 თებერვლის განჩინებით, დაუსაბუთებლობის გამო არ დააკმაყოფილა მომჩივნის მოთხოვნა თანამესაკნეების დაკითხვის თაობაზე. სასამართლომ განაცხადა, რომ ბრალდებულმა საკმარისად ვერ დაასაბუთა იმ მოწმეების დაბარების აუცილებლობა, რომლებიც, უნდა აღინიშნოს, რომ არ იყვნენ სანდო პირები, რადგან სასჯელს იხდიდნენ სისხლის სამართლის დანაშაულისთვის.

17. როგორც სასამართლო სხდომის ოქმიდან ირკვევა, როდესაც პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ მოხდა ციხის თანამშრომელთა ბრალდების მოწმეების სახით დაკითხვა, 2007 წლის 12 თებერვლიდან 21 თებერვლამდე პერიოდში, მათ მიერ აღნიშნული დანის აღმოჩენის ზუსტ გარემოებებთან დაკავშირებით მიცემული ჩვენებები გარკვეულწილად ერთმანეთისგან განსხვავებული იყო. კერძოდ, ერთ-ერთმა თანამშრომელმა განაცხადა, რომ დანა ნაპოვნი იქნა „საწოლში, ლეიბსა და საბანს შორის, საწოლის ბოლოს მხარეს“, ხოლო მეორემ განაცხადა, რომ დანა დამალული იყო „[მომჩივნის] საწოლში, ლეიბსა და ზეწარს შორის, საწოლის თავის მხარეს, ბალიშთან ახლოს“; კიდევ ერთმა თანამშრომელმა კი განაცხადა, რომ „დანა იატაკზე დავარდა, როგორც კი ლეიბი საწოლიდან ავიღეთ“. ეს შეუსაბამობა დააფიქსირა მომჩივანმა პირველი ინსტანციის სასამართლოს წინაშე. ციხის თანამშრომლებმა ასევე განაცხადეს, რომ ვინაიდან, საკნის კარი ღია იყო ჩხრეკის ჩატარებისას, თანამესაკნეებს მიმდებარე დერეფნიდან შეეძლოთ თვალყური ედევნებინათ ჩხრეკის პროცესისთვის (იხილეთ პარაგრაფი 10 ზემოთ).

18. სასამართლო განხილვაზე, 2007 წლის 23 თებერვალს, ნაჩვენები იყო ვიდეოჩანაწერი. მომჩივანმა განაცხადა, რომ ჩანაწერი ზუსტად ვერ ადგენდა იმ ფაქტს, რომ დანა სწორედ მისი ლეიბიდან გადმოვარდა (ვიდეოჩანაწერი უფრო დაწვრილებით არის აღწერილი ქვემოთ 25-ე-26-ე პარაგრაფებში). როგორც სასამართლო სხდომის ოქმიდან ირკვევა, პროკურორი დაეთანხმა, რომ ჩხრეკის

ვიდეოჩანაწერით ვერ დადგინდა, ზუსტად სად იყო ნაპოვნი დანა. მიუხედავად ამისა, პროკურორმა კვლავ განაცხადა, რომ ციხის თანამშრომლების მიერ პირველი ინსტანციის სასამართლოსთვის მიცემული ჩვენებები ადასტურებდა, რომ დანა იყო მომჩივნის მფლობელობაში.

19. მომჩივანი 2007 წლის 23 თებერვალს პირველი ინსტანციის სასამართლოსთვის წარდგენილ თავისი ბოლო საჩივრით ასევე დავობდა მისი მოწმეების, შვიდი თანამესაკნის ისეთივე პირობებში დაკითხვის შეუძლებლობაზე, როგორშიც დაიკითხნენ ბრალდების მოწმეები. კერძოდ, იგი ამტკიცებდა, რომ იმ შემთხვევაშიც კი, თუ დავუშვებთ, რომ დანა ციხის თანამშრომლებმა მართლაც მის საწოლში იპოვეს, ეს ფაქტი დანამდვილებით არ ნიშნავდა იმას, რომ იგი მას ეკუთვნოდა; ეს აკრძალული ნივთი შეიძლებოდა მის რომელიმე თანამესაკნეს ან თანამესაკნეებს ჩუმად ჩაედოთ მის საწოლში იმ მომენტში, როცა ციხის თანამშრომლები ჩხრეკის ჩასატარებლად შევიდნენ საკანში. აქედან გამომდინარე, იმისათვის, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლოს იმ სიტუაციის შეძლებისდაგვარად სრული სურათი შექმნოდა, მნიშვნელოვანი იყო მისი ყველა თანამესაკნის დაკითხვა. იგი ასევე აღნიშნავდა, რომ მის თანამესაკნეებს შეიძლება სცოდნოდათ ციხის თანამშრომლების მიერ ჩხრეკის ჩატარებისას უფლებამოსილების ბოროტად გამოყენების შესაძლო ფაქტების შესახებ.

20. 2007 წლის 1-ლი მარტის გადაწყვეტილებით, თბილისის საქალაქო სასამართლოს მიერ მომჩივანი გასამართლებულ იქნა სასჯელადსრულების დაწესებულებაში აკრძალული ნივთის ფლობის გამო (სისხლის სამართლის კოდექსის 378-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაული). მას სამი წლით თავისუფლების აღკვეთა მიესაჯა. სასამართლომ დაადასტურა, რომ ციხის თანამშრომელთა ჩვენებები, ვიდეოჩანაწერი, საკნის ჩხრეკის წერილობითი ოქმი და დანის ამოღება დანაშაულის მამხილებელ მტკიცებულებებს წარმოადგენდა.

21. 2007 წლის 30 მარტს მომჩივანმა გაასაჩივრა 2007 წლის 1-ლი მარტის განაჩენი, რითაც ხაზი გაუსვა ყველა იმ არგუმენტს, რომელიც მას სამართალწარმოების დროს ჰქონდა წარმოდგენილი. კერძოდ, თავის საჩივარში, რომელიც ქვედა ინსტანციის სასამართლოს მიერ მისი თანამესაკნეების დაკითხვაზე უარის თქმას ეხებოდა, მან თბილისის სააპელაციო სასამართლოს მიმართა აღნიშნულის განხორციელების მოთხოვნით. მან ხაზი გაუსვა მის მიერ მანამდე წარდგენილ არგუმენტებს იმის შესახებ, თუ რატომ მიიჩნევდა იგი თავის თანამესაკნეებს მნიშვნელოვან მოწმეებად (იხილეთ პარაგრაფი 19 ზემოთ), და განაცხადა, რომ მათი დაკითხვის გარეშე სააპელაციო სასამართლო ვერ შეძლებდა 2006 წლის 8 აგვისტოს ჩხრეკასთან დაკავშირებული რეალური გარემოებების ობიექტურად დადგენას. მომჩივანმა ასევე მოითხოვა, რომ სააპელაციო სასამართლოს ხელახლა განეხილა ვიდეოჩანაწერი, რადგან იგი დანამდვილებით ვერ ადგენდა, რომ დანა მის საწოლში იყო ნაპოვნი.

22. პროკურატურამაც ასევე გაასაჩივრა 2007 წლის 1-ლი მარტის განაჩენით დაკისრებული სასჯელი და მოითხოვა, მომჩივნის წინა სასამართლობის გათვალისწინებით, მისთვის უფრო მკაცრი სასჯელის დაკისრება.

23. თბილისის სააპელაციო სასამართლოს 2007 წლის 3 ოქტომბრის გადაწყვეტილებით მომჩივანს უარი ეთქვა საჩივარზე, ხოლო პროკურორის მოთხოვნა

გაიზიარა. რაც შეეხება მომჩივნის პროცედურულ მოთხოვნას მისი თანამესაკნეების მოწმეებად დაბარების თაობაზე, სააპელაციო სასამართლომ იგი, როგორც დაუსაბუთებელი, არ დააკმაყოფილა. სასამართლომ აგრეთვე დაადასტურა, რომ სისხლის სამართლის საქმის მასალები მომჩივნის წინააღმდეგ საკმარის მამხილებელ მტკიცებულებებს შეიცავდა. მომჩივნის წინა ნასამართლეობის გათვალისწინებით, სასამართლომ მიიღო გადაწყვეტილება სასჯელის სამიდან ხუთ წლამდე გაზრდის შესახებ.

24. მომჩივანმა კანონის საფუძვლების შესაბამისად, გაასაჩივრა ყველა ზემოხსენებული პრეტენზია და არგუმენტი, რომელიც 2008 წლის 11 თებერვალს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ მიუღებლად იქნა ცნობილი დაუსაბუთებლობის გამო. საკასაციო სასამართლო ზეპირი მოსმენით შემოიფარგლა და საბოლოო გადაწყვეტილება მხოლოდ წერილობითი პროცედურის საფუძველზე მიიღო.

C. 2006 წლის 8 აგვისტოს მომჩივნის საკანში ჩატარებული ჩხრეკის ვიდეოჩანაწერი

25. ჩანაწერში ჩანდა, თუ როგორ ჩატარა სამოქალაქო ტანსაცმელში ჩაცმულმა რამდენიმე პირმა, რომელიც, თავისი ქმედებიდან გამომდინარე, ჰგავდა ციხის თანამშრომელს, საპატიმროს საკნის ჩხრეკა.

256. ერთ-ერთ ეპიზოდში, თანამშრომლებმა საკანში ლითონის საწოლის კარკასიდან აიღეს ლეიბი, რომლის ზედაპირი დაუზიანებელი ჩანდა. თანამშრომლებს იგი იატაკიდან დაახლოებით 1 მეტრის სიმაღლეზე ეჭირათ და დაიწყეს ლეიბის შემოწმება ხელებითა და ლითონის დეტექტორით. მოულოდნელად გაისმა იატაკზე ლითონის დავარდნის ხმა და თანამშრომელმა აიღო ნივთი, რომელიც პატარა დასაკვეც დანას ჰგავდა. ჩანაწერიდან არ ირკვეოდა ეს ნივთი ლეიბიდან ჩამოვარდა თუ არა.

D. მომჩივნის ჯანმრთელობის მდგომარეობა საპატიმროში

27. საქმის მასალებში არსებული სამედიცინო დოკუმენტების თანახმად, 2007 წლის 7 ნოემბერს მომჩივანმა პირველად მიმართა ციხის ადმინისტრაციას მაღალი სიცხისა და მშრალი ხველის გამო. 10 ნოემბერს იგი ციხის საავადმყოფოში გადაიყვანეს.

28. 2007 წლის 10-დან 13 ნოემბრამდე მომჩივანს ჩაუტარდა რამდენიმე ლაბორატორიული გამოკვლევა, მათ შორის, სისხლის ნიმუშების სრული ბიოქიმიური ანალიზი; ასევე მან კონსულტაცია გაიარა სხვადასხვა ექიმ-სპეციალისტთან. 2007 წლის 13 ნოემბრით დათარიღებული სამედიცინო დასკვნის თანახმად, მომჩივანს დაუსვეს ფილტვების ტუბერკულოზის (TB) დიაგნოზი, რომელსაც დაავადებისაგან მარცხენა ფილტვის ზედა ნაწილი უკვე ძალიან ჰქონდა დაზიანებული (რღვევის გვიანი სტადია). მომჩივანს პერიოდულად აღენიშნებოდა სისხლიანი ხველა. ამას გარდა, სამედიცინო დასკვნის თანახმად, მომჩივანს დაესვა ვირუსული C ჰეპატიტის (HCV) დიაგნოზი, რომელიც იმ დროისთვის ადრეულ სტადიაზე იყო.

29. 2007 წლის 13 ნოემბრის სამედიცინო დასკვნის საფუძველზე, საპატიმროს საავადმყოფოს ექიმთა ჯგუფმა შეიმუშავა მომჩივნის ტუბერკულოზისა და ვირუსული C ჰეპატიტის მკურნალობის გეგმა. კერძოდ, იმ დროისათვის ამ ორი დაავადების სტადიებისა და ტუბერკულოზისა და ვირუსული C ჰეპატიტის საწინააღმდეგო მედიკამენტების გვერდითი მოვლენების გათვალისწინებით, ექიმების რეკომენდაცია იყო, რომ მომჩივნისთვის ჯერ დაეწყო ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობა „DOTS“-ის პროგრამის ფარგლებში (უშუალო ზედამხედველობის ქვეშ მკურნალობა, მოკლე კურსი – მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაციის მიერ რეკომენდებული მკურნალობის სტრატეგია ტუბერკულოზის გამოვლენისა და მისგან განკურნების მიზნით). მას დაენიშნა ისეთი სტანდარტული ანტიბიოტიკების დღიური დოზები, როგორიცაა: იზონიაზიდო (300 მგ), ეტამბუტოლი (1100 მგ), რიფამპიცინი, პირაზინამიდი (1600 მგ) და სტრეპტომიცინი (1000 მგ). ექიმების აზრით, მხოლოდ ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობის დასრულების შემდეგ შეიძლება მომჩივნისთვის ვირუსული C ჰეპატიტის საწინააღმდეგო ისეთი ანტივირუსული მედიკამენტების მიღება, როგორიცაა: ინტერფერონ ალფა-2b და რიბავირინი; ამ უკანასკნელი მედიკამენტების ზუსტი მისაღები დოზები უნდა დადგენილიყო სათანადო წესების დაცვით.

30. მისი სამედიცინო დოკუმენტების მიხედვით, მომჩივანმა ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მედიკამენტების მიღება „DOTS“-ის პროგრამის ფარგლებში 2007 წლის 13 ნოემბერიდან დაიწყო. ინტენსიური მკურნალობის პერიოდში, რომელიც სამ თვეს გაგრძელდა, მომჩივანი ციხის საავადმყოფოში იმყოფებოდა შესაბამისი მომზადების მქონე სამედიცინო პერსონალის მკაცრი ზედამხედველობის ქვეშ. ინტენსიური მკურნალობის ეტაპის დასრულების შემდეგ, მომჩივანი 2008 წლის 12 თებერვალს გადაიყვანეს №7 სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში, სადაც მან კიდევ ხუთი თვით გააგრძელა ანტიბიოტიკებით მკურნალობის კურსი აღნიშნული სასჯელაღსრულების დაწესებულების ექიმის ზედამხედველობის ქვეშ.

31. მკურნალობის მთელი პერიოდის განმავლობაში, როგორც ციხის საავადმყოფოში, ისე სასჯელაღსრულების №7 დაწესებულებაში, ციხის სამსახური რეგულარულად უზრუნველყოფდა მომჩივნის ნახველის კულტურისა და ბაქტერიული მგრძნობელობის კვლევების ჩატარებას ტუბერკულოზისა და ფილტვის დაავადებათა ეროვნული ცენტრის მიერ. ამ ანალიზების პასუხებმა აჩვენა, რომ ნახველის კულტურა უკვე უარყოფითი იყო და ასევე დადგინდა, რომ მომჩივნის ტუბერკულოზის გამომწვევი ბაქტერიები ჯერ ისევ მგრძნობიარენი იყვნენ დანიშნული ანტიბიოტიკების მიმართ, რამაც დაადასტურა, რომ მიმდინარე მკურნალობა შესაბამისი იყო.

32. 2008 წლის 13 იანვარს, „DOTS“-ის პროგრამის დასრულების შემდეგ, ჩატარდა მომჩივნის ნახველის კიდევ რამდენიმე კომპლექსური ლაბორატორიული გამოკვლევა, რომელთა შედეგებმაც დაადასტურა, რომ ტუბერკულოზის გამომწვევი ბაქტერიები მომჩივნის ორგანიზმში აღარ არსებობდა. გარდა ამისა, მომჩივნის გულმკერდის რენტგენოგრაფიის შედეგებმა ასევე დაადასტურა, რომ მის ფილტვებში აღარ იყო ტუბერკულოზის ახალი სიმპტომები.

33. შესაბამისად, 2008 წლის 5 დეკემბერს და 2010 წლის 11 თებერვალს მომჩივანს განმეორებით ჩაუტარდა კიდევ რამდენიმე სამედიცინო შემოწმება, რომელშიც შედიოდა შესაბამისი ლაბორატორიული ანალიზები და რენტგენოგრაფიული კვლევები, რომელთა პასუხებმა გამორიცხა ტუბერკულოზის რეციდივის რაიმე ნიშნები.

34. 2010 წლის მაისში, 2007 წლის 13 ნოემბრის სამედიცინო დასკვნის შესაბამისად (იხილეთ პარაგრაფი 28 ზემოთ), ციხის სამსახურმა უზრუნველყო მომჩივნის სისხლის სრული ბიოქიმიური ანალიზის ჩატარება მისთვის ვირუსული C ჰეპატიტის სამკურნალო კონკრეტული გეგმის შემუშავების მიზნით. 2007 წლის 17 მაისს ჩატარებულმა სისხლის ანალიზის პასუხებმა აჩვენა, რომ ვირუსული აქტივობა მომჩივნის ორგანიზმში დაბალი იყო.

35. ზემოთ ხსენებული სისხლის ანალიზის საფუძველზე, ციხის სამსახურის მიერ ქალაქის საავადმყოფოებიდან მოწვეულმა ინფექციონისტმა და ჰეპატოლოგმა მომჩივანს 2010 წლის 2 ივნისს დაუნიშნეს ვირუსული C ჰეპატიტის საწინააღმდეგო შესაბამისი მედიკამენტების კონკრეტული დოზა. მას ექიმებმა დეტალურად მიაწოდეს ინფორმაცია დანიშნული მედიკამენტების შესაძლო ძლიერი ნევროლოგიური გვერდითი მოვლენების შესახებ. აღნიშნული გვერდითი მოვლენების საფუძველზე, ასევე იმის გათვალისწინებით, რომ C ჰეპატიტის ვირუსული აქტივობა იმ მომენტში ჯერ კიდევ დაბალი იყო, მომჩივანმა გადაწყვიტა გადაედო მკურნალობა. ამასთან დაკავშირებით მან წერილობით აღნიშნა 2010 წლის 2 ივნისს.

36. საქმის მასალები არანაირ სხვა ინფორმაციას არ შეიცავს 2010 წლის ივნისისთვის მომჩივნის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ.

II. შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობა

37. საქმის ფაქტობრივი გარემოებების დროს მოქმედ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-18 მუხლში (რომელიც ძალაში იყო 1998 წლის 20 თებერვლიდან 2010 წლის 1-ელ ოქტომბრამდე), ვკითხულობთ:

მუხლი 18 – საქმის გარემოებათა ყოველმხრივი, ობიექტური და სრული გამოკვლევა

„2. საქმის გარემოებათა გამოკვლევა უნდა იყოს [გამომძიებლის, პროკურორის, მოსამართლისა და სასამართლოს მიერ] ყოველმხრივი, ობიექტური და სრული. ერთნაირი გულმოდგინებით უნდა გაირკვეს ეჭმიტანლისა და ბრალდებულის როგორც მამხილებელი, ისე გამამართლებელი, აგრეთვე მათი პასუხისმგებლობის დამამძიმებელი და შემამსუბუქებელი გარემოებანი.

3. ეჭმიტანლის, ბრალდებულისა და დამცველის ყველა განცხადება და საჩივარი უდანაშაულობისა თუ ნაკლები ბრალის, დანაშაულში სხვა პირთა მონაწილეობის, დანაშაულის გამომძიების ან სასამართლოში საქმის განხილვის დროს კანონიერების სხვა დარღვევების თაობაზე გულდასმით უნდა შემოწმდეს. [გამომძიებლის, პროკურორის, მოსამართლის ან სასამართლოს მიერ]“.

38. საქმის ფაქტობრივი გარემოებების დროს მოქმედ ზემოაღნიშნულ სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 232-ე მუხლში ვკითხულობთ:

მუხლი 232 – შუამდგომლობის გადაწყვეტა

- „1. შუამდგომლობა უნდა დაკმაყოფილდეს, თუ იგი ხელს უწყობს საქმის გარემოებათა ყოველმხრივ, ობიექტურად და სრულად დადგენას.
2. ბრალდებისა და დაცვის მხარეთა შუამდგომლობები ერთნაირი ყურადღებით უნდა განიხილებოდეს. ...
6. შუამდგომლობის დაკმაყოფილებაზე უარყოფითი გადაწყვეტილების შემთხვევაში უნდა მიეთითოს მიზეზები“.

სამართალი

I. კონვენციის მე-3 მუხლის სავარაუდო დარღვევა

39. მომჩივანმა სამი სხვადასხვა საჩივარი წარადგინა კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე: იგი დავობდა, რომ (i) სასჯელაღსრულების №7 დაწესებულებაში მისი ყოფნის დროს არსებული პირობები არასათანადო იყო; (ii) იგი ფილტვის ტუბერკულოზით სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში დაავადდა; და (iii) სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში იგი არ იქნა უზრუნველყოფილი სხვადასხვა დაავადების სამკურნალოდ სათანადო სამედიცინო დახმარებით. შესაბამის დებულებაში ვკითხულობთ:

მუხლი 3

„ადამიანის წამება, არაადამიანური თუ დამამცირებელი დასჯა ან მასთან ასეთი მოპყრობა დაუშვებელია“

A. მომჩივნის პატიმრობის პირობები

40. მთავრობამ აღნიშნა, რომ მომჩივანს არც ერთ ორგანოში არ გაუსაჩივრებია მისი პატიმრობის სავარაუდო არასათანადო პირობები და იგი არ დაეთანხმა ამ კონკრეტულ პრეტენზიას შიდასამართლებრივი დაცვის საშუალებების ამოუწურაობის გამო. ამასთან დაკავშირებით მთავრობამ ასევე აღნიშნა, რომ მომჩივანს არ მოუწოდებია ინფორმაცია იმის შესახებ, თუ მასთან მიმართებით, კონკრეტულად როგორი იყო შესაბამის დაწესებულებაში მისი პირობები. ამის საპირისპიროდ, მთავრობამ წარმოადგინა №7 სასჯელაღსრულების დაწესებულების დირექტორის 2010 წლის 11 ივნისით დათარიღებული წერილი. აღნიშნულ წერილში მითითებული იყო მომჩივნის საკნის საიდენტიფიკაციო ნომერი (საკანი №2) და დაწვრილებით იყო აღწერილი იქ არსებული პირობები მომჩივნის პატიმრობის პერიოდში. აღნიშნულთან დაკავშირებით, №2 საკანს ჰქონდა ფანჯარა, რომელიც ბუნებრივ განათებას და სუფთა ჰაერს უზრუნველყოფდა; საკანი იყო სუფთა და მას ჰქონდა ტუალეტი მისაღებ და სუფთა მდგომარეობაში, რომელიც სათანადოდ იყო განცალკევებული საცხოვრებელი ფართისაგან. მომჩივანს ჰქონდა კვირაში ერთხელ შხაპის მიღების შესაძლებლობა, იგი

უზრუნველყოფილი იყო დღეში სამჯერადი კვებით, რომლის ხარისხი არც მას ან სხვა რომელიმე პატიმარს არასოდეს გაუპროტესტებია, იგი ასევე უზრუნველყოფილი იყო დღეში ერთსაათიანი სეირნობით, როგორც ეს კანონით იყო გათვალისწინებული. ამგვარად, მთავრობას მიაჩნდა, რომ №7 დაწესებულების №2 საკანში მომჩივნის პატიმრობის პირობები ყოველთვის შეეფერებოდა შესაბამის საერთაშორისო სტანდარტებს.

41. საპასუხოდ, მომჩივანი კვლავ ამტკიცებდა, რომ ზოგადად, მისი პატიმრობის პირობები არ შეესაბამებოდა მის ადამიანურ ღირსებას. მომჩივანს არ წარმოუდგენია მის საკანში არსებული ინდივიდუალური პირობების დეტალური აღწერილობა.

42. სასამართლო, საქართველოს სასჯელაღსრულების დაწესებულებებში, შესაბამის პერიოდში, პატიმრობის პირობებთან დაკავშირებით, თავის პრეცედენტულ სამართალზე მითითებით, კიდევ ერთხელ ხაზს უსვამს წესს, რომლის მიხედვითაც, თუ მომჩივანს სურდა გაესაჩივრებინა საქართველოს სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში პატიმრობის სავარაუდო არასათანადო პირობები, იმ შემთხვევაშიც კი, თუ ამგვარი საჩივრებისთვის არ იყო აუცილებელი რომელიმე კონკრეტული სისხლის ან სამოქალაქო სამართლებრივი დაცვის საშუალებების სრული და დეტალური ამოწურვა (შედარებისათვის იხილეთ *ალიევი საქართველოს წინააღმდეგ*, №522/04, §62 და 63, 2009 წლის 13 იანვარი; და *გოგინაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ*, №47729/08, §§54 და 57, 2011 წლის 4 ოქტომბერი), მაინც აუცილებელი იყო, სულ ცოტა, ერთი შესაბამისი სახელმწიფო ორგანო მაინც ყოფილიყო ინფორმირებული მომჩივნის იმ სუბიექტური შეფასების შესახებ, რომ პატიმრობის სადავო პირობები ლახავდა ან ამცირებდა მის ადამიანურ ღირსებას. აღნიშნული ძირითადი პირობის ეროვნულ დონეზე დაცვის გარეშე, იმ პირის მიერ, რომელსაც სურდა სტრასბურგში გაესაჩივრებინა მისი პატიმრობის პირობები, სასამართლოს ძალზედ გაუჭირდებოდა მომჩივნის მიერ ამასთან დაკავშირებით წარმოდგენილი პრეტენზიების სანდოობის შეფასება (იხილეთ *რამიშვილი და კობრეიძე საქართველოს წინააღმდეგ*, №1704/06, 2007 წლის 26 ივნისი; და *ჯანიაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ*, №35887/05, §70, 2012 წლის 27 ნოემბერი).

43. საქმეში არსებული მასალებიდან გამომდინარე სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივანს არცერთხელ არ მიუწოდებია ინფორმაცია რომელიმე შესაბამისი ორგანოსთვის №7 დაწესებულებაში მისი პირობების კონკრეტულ ასპექტთან დაკავშირებული უკმაყოფილების შესახებ. მიუხედავად ამისა, სასამართლო აღნიშნავს, რომ იმ შემთხვევაშიც კი, თუ დავუშვებთ, რომ შესაბამის პერიოდში მომჩივანს გააჩნდა შიდასამართლებრივი დაცვის ეფექტური საშუალება, რომლის გამოყენებაც მას შეეძლო (იხილეთ პარაგრაფი 42 ზემოთ), სასამართლოში მიმდინარე პროცესის დროს, მისი არგუმენტები მხოლოდ ბუნდოვანი და ზოგადი სახის განცხადებებით შემოიფარგლებოდა. შესაბამისად, სასამართლო ადგენს, რომ მომჩივანმა ვერ შეძლო მტკიცებულებების წარდგენა და თავისი საჩივრის სათანადოდ დასაბუთება (შეადარეთ, სხვა მრავალ მსგავს დოკუმენტებთან ერთად, *მურშიჩი ხორვატიის წინააღმდეგ* [დიდი პალატა], №7334/13, §127, ECHR 2016; *ანანიევი და*

სხვები რუსეთის წინააღმდეგ, №42525/07 და 60800/08, §122, 2012 წლის 10 იანვარი; და ილდანი საქართველოს წინააღმდეგ, №65391/09, §§26 და 27, 2013 წლის 23 აპრილი).

44. აქედან გამომდინარეობს, რომ კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე მომჩივნის საჩივარი №7 დაწესებულებაში მის პირობებთან დაკავშირებით აშკარად დაუსაბუთებელია და არ უნდა დაკმაყოფილდეს კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 პუნქტისა (a) ქვეპუნქტისა და მე-4 პუნქტის შესაბამისად.

B. სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში ფილტვის ტუბერკულოზით სავარაუდო დაავადებასთან დაკავშირებული პრეტენზიები

45. სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში მომჩივნის ტუბერკულოზით სავარაუდო ინფიცირებასთან დაკავშირებით, მთავრობამ განაცხადა, რომ საჩივარი იყო მიუღებელი შიდასამართლებრივი დაცვის საშუალებების ამოუწურაობის გამო, რადგან მომჩივანს არ უცდია ციხის სამსახურის წინააღმდეგ სამოქალაქო საჩივრის შეტანა ჯანმრთელობისთვის სავარაუდო ზიანის მიყენებასთან დაკავშირებით.

46. მომჩივანი არ დაეთანხმა.

47. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მომჩივანს არასდროს უცდია სამოქალაქო საჩივრის შეტანა ციხეში ფილტვების ტუბერკულოზით მისი სავარაუდო ინფიცირებით მიყენებული ზიანის გამო. თუმცა, სასამართლოს მანამდე განხილული ჰქონდა მსგავსი სიტუაციები და არსებითად დაადგინა, რომ სამოქალაქო საჩივრის შეტანა მიყენებული ზიანისთვის ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 207-ე მუხლისა და სამოქალაქო კოდექსის 413-ე მუხლის საფუძველზე სამართლებრივი დაცვის ყველაზე ეფექტური საშუალება იყო ჯანმრთელობის დაზიანებასთან დაკავშირებული ამ კონკრეტული საჩივრის შემთხვევაში (იხილეთ *გოლოშვილი საქართველოს წინააღმდეგ*, №45566/08, §§24-25 და §§32-33, 2012 წლის 23 ოქტომბერი; *ჯელაძე საქართველოს წინააღმდეგ*, №1871/08, §35, 2012 წლის 27 ნოემბერი; და ასევე *ილდანი*, §28). სასამართლო ვერ ხედავს მანამდე მიღებული გადაწყვეტილებების შეცვლის მიზეზს და მიიჩნევს, რომ კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე შეტანილი საჩივარი არ უნდა დაკმაყოფილდეს კონვენციის 35-ე მუხლის 1-ლი და მე-4 პუნქტების თანახმად, დაცვის შიდასამართლებრივი საშუალებების ამოუწურაობის გამო.

C. სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში სათანადო სამედიცინო მომსახურების სავარაუდო არარსებობა

48. რაც შეეხება მომჩივნისთვის გაწეულ სამედიცინო მომსახურებას, მთავრობამ წარმოადგინა მისი სამედიცინო დოკუმენტების ყველა ასლი (იხილეთ პარაგრაფები 27-35 ზემოთ) და განაცხადა, რომ ციხის სამსახურმა მომჩივანს ჩაუტარა ყველა აუცილებელი მკურნალობა და აქედან გამომდინარე, შესაბამისი საჩივარი აშკარად დაუსაბუთებელი იყო.

49. საპასუხოდ მომჩივანმა დამადასტურებელი მტკიცებულებების წარდგენის გარეშე, განაცხადა, რომ ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა პრობლემის, კერძოდ, ტუბერკულოზის, სამკურნალოდ მისთვის გაწეული სამედიცინო

მომსახურება არასრულყოფილი იყო. მისი არგუმენტები სავარაუდო არასრულყოფილი სამედიცინო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით მხოლოდ 2010 წლის ივნისამდე პერიოდს ეხებოდა (იხილეთ, ასევე, პარაგრაფი 36 ზემოთ).

50. სასამართლო ხაზს უსვამს, რომ სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში არსებული სამედიცინო მომსახურების შესაბამისობის შეფასებისას, ზოგადად, საკმარისი მოქნილობა უნდა გამოიჩინოს ჯანმრთელობის დაცვის მოთხოვნილი სტანდარტის განსაზღვრისას, რომელიც უნდა პასუხობდეს თავისუფლების აღკვეთის სამართლებრივ მოთხოვნებს, მაგრამ უნდა შეესაბამებოდეს ადამიანის ღირსებას და ასევე, უნდა უზრუნველყოფდეს წევრი სახელმწიფოების მიერ პირდაპირი ვალდებულებების სათანადოდ შესრულებას. ამასთან დაკავშირებით, შესაბამისი ეროვნული ორგანოები ვალდებული არიან უზრუნველყონ, კერძოდ, რომ დიაგნოსტიკა და მკურნალობა იყოს დროული და ზუსტი, კვალიფიციური სამედიცინო პერსონალის მიერ ზედამხედველობა იყოს რეგულარული და სისტემატური და ითვალისწინებდეს კომპლექსური მკურნალობის სტრატეგიას. მხოლოდ ის ფაქტი, რომ მომჩივნის ჯანმრთელობის მდგომარეობა გაუარესდა, მიუხედავად იმისა, რომ საწყის ეტაპზე შეიძლება გარკვეული ეჭვები არსებობდეს მომჩივნისთვის ციხეში ჩატარებული მკურნალობის შესაბამისობასთან დაკავშირებით, თავისთავად ვერ იქნება საკმარისი იმის დასადგენად, რომ დაირღვა წევრი სახელმწიფოს კონვენციის მე-3 მუხლით გათვალისწინებული პოზიტიური ვალდებულებები, თუკი სხვაგვარად შესაძლებელია იმის დადგენა, რომ შესაბამისმა ეროვნულმა ორგანოებმა დროულად და კეთილსინდისიერად გაუწიეს გონივრულ დონეზე ხელმისაწვდომი ყველა სამედიცინო მომსახურება შესაბამისი დაავადების განვითარების შესაჩერებლად. ის, რომ სასჯელაღსრულების დაწესებულება დეტალურად არ აღრიცხავდა ინფორმაციას პატიმრობაში მყოფი მომჩივნის ჯანმრთელობის მდგომარეობის შესახებ ან ის, რომ მოპასუხე მთავრობამ ეს ინფორმაცია სრულყოფილად ვერ წარმოადგინა, სასამართლოს, შესაბამისად, აძლევს სათანადო სამედიცინო მომსახურების არარსებობასთან დაკავშირებით მომჩივნის ბრალდებების შეფასების შესახებ დასკვნების გამოტანის შესაძლებლობას (იხილეთ, მაგალითად, *ბლოხინი რუსეთის წინააღმდეგ* [დიდი პალატა], №47152/06, §§135-140, ECHR 2016, იქვე მოყვანილი დამატებითი მითითებებით; *ჯაში საქართველოს წინააღმდეგ*, №10799/06, §61, 2013 წლის 8 იანვარი; *ზემოხსენებული გოგინაშვილი*, §§71-81).

51. სასამართლო უბრუნდება წინამდებარე საქმის გარემოებებს და უპირველეს ყოვლისა, აღნიშნავს, რომ მომჩივნის საჩივარი არასათანადო სამედიცინო მომსახურების გაწევის ბრალდებებთან დაკავშირებით ეხება 2007 წლის ნოემბრიდან 2010 წლის ივნისამდე პერიოდს (იხილეთ პარაგრაფები 27, 36 და 49 ზემოთ). წინამდებარე საჩივრის შესახებ შეტყობინების მიღების შემდეგ, მთავრობამ წარადგინა მომჩივნის მკურნალობის შესახებ სამედიცინო ისტორიის ასლი, რომელიც სრულად ასახავდა განსახილველ პერიოდს. სხვაგვარად რომ ითქვას, ხსენებული მკურნალობის ხარისხის შესაფასებლად საჭირო ყველა ინფორმაციის მიწოდებით მთავრობამ წარმოადგინა მტკიცებულებები, რითაც სასამართლოს დაეხმარა ფაქტების

დადგენაში, ხოლო მომჩივნის შემდგომი პრეტენზიები ყურადღებით უნდა იქნას განხილული (იხილეთ ზემოხსენებული *გოგინაშვილი*, §72).

52. მომჩივნის სამედიცინო ისტორიის საფუძველზე, სასამართლო აღნიშნავს, რომ ციხის სამსახურმა მაშინვე მოახდინა რეაგირება მომჩივნის სამედიცინო მომსახურებასთან დაკავშირებულ 2007 წლის 7 ნოემბრის პირველ საჩივარზე, როდესაც იგი 2007 წლის 10 ნოემბერს საპატიმროს საავადმყოფოში გადაიყვანა (იხილეთ პარაგრაფი 27 ზემოთ). მომჩივნის საავადმყოფოში ყოფნისას, სამი თვის განმავლობაში, სასჯელაღსრულების დაწესებულების სამედიცინო პერსონალი სათანადოდ ზრუნავდა მასზე, უტარებდა სხვადასხვა ლაბორატორიულ შემოწმებასა და გამოკვლევას, ასევე მას კონსულტაციას უწევდა სხვადასხვა ექიმ სპეციალისტი. მას შემდეგ, რაც დაისვა ტუბერკულოზისა და ვირუსული C ჰეპატიტის დიაგნოზი, შესაბამისმა სპეციალისტებმა შეიმუშავეს მომჩივნის მკურნალობის კონკრეტული გეგმა, რომელიც შემდეგ სათანადოდ განხორციელდა ციხის სამედიცინო პერსონალის მიერ. აღნიშნული მკურნალობის შედეგად მომჩივნის მდგომარეობა ტუბერკულოზთან მიმართებით მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა, რის გამოც იგი გაწერეს ციხის საავადმყოფოდან 2008 წლის 12 თებერვალს (იხილეთ პარაგრაფი 30 ზემოთ; შეადარეთ, ზემოხსენებული *ჯაში*, §§67-69 და *გოგინაშვილი*, §§73-81; და განასხვავეთ მაგალითად, *პოლოსიანი საქართველოს წინააღმდეგ*, №9870/07, §57, 2009 წლის 24 თებერვალი; და *ტესტა ხორვატიის წინააღმდეგ*, №20877/04, §52, 2007 წლის 12 ივლისი). ციხის საავადმყოფოდან მომჩივნის გაწერის შემდეგ, №7 დაწესებულების სამედიცინო პერსონალი კიდევ ხუთი თვის განმავლობაში განაგრძობდა მის მკურნალობას შესაბამისი ანტიბიოტიკებით. მისი როგორც სტაციონარული, ისე ამბულატორიული მკურნალობის მთელი პერიოდის განმავლობაში ციხის სამსახური რეგულარულად უზრუნველყოფდა მომჩივნის ნახველის კულტურის გამოკვლევასა და მგრძნობელობის შემოწმებას ტუბერკულოზისა და ფილტვის დაავადებათა ეროვნულ ცენტრში. აღნიშნული გამოკვლევების შედეგებმა დაადასტურა მიმდინარე მკურნალობის სისწორე. საბოლოო ჯამში, შესაბამისი მკურნალობის კურსის დასრულების შემდეგ მომჩივანი განიკურნა ტუბერკულოზისგან. ეს ფაქტი დაადასტურა 2008 წლის დეკემბრიდან 2010 წლის თებერვლამდე პერიოდში განმეორებით ჩატარებულმა სამედიცინო გამოკვლევებმა, რომლებმაც მის ორგანიზმში დაავადების არანაირი კვალი აღარ აჩვენა.

53. სასამართლო ასევე მნიშვნელობას ანიჭებს იმ ფაქტსაც, რომ ციხის სამსახურმა არც მომჩივნის ვირუსული C ჰეპატიტი დატოვა მკურნალობის გარეშე. ამგვარად, ჯერ კიდევ 2007 წლის ნოემბერში, შესაბამისმა ექიმმა-სპეციალისტებმა დაადასტურეს, რომ ვირუსული C ჰეპატიტის საწინააღმდეგო მედიკამენტების გვერდით მოვლენებსა და ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობისთვის საჭირო საშუალებებს შორის შეუსაბამობის გამო, აგრეთვე, იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ იმ დროისთვის მომჩივნის ვირუსული C ჰეპატიტი ძალიან ადრეულ სტადიაზე იყო, ამ ინფექციის მკურნალობა უნდა გადადებულიყო ტუბერკულოზის საწინააღმდეგო მკურნალობის დასრულებამდე. 2007 წლის ნოემბერსა და მაისში, ასევე 2010 წლის ივნისში მომჩივნის სისხლის ნიმუშების დამატებითმა ბიოქიმიურმა გამოკვლევებმა დაადასტურა, რომ

მომჩივნის ორგანიზმში ვირუსული C ჰეპატიტის აქტივობა სტაბილურად დაბალი იყო. მკურნალი ექიმების პროფესიული რეკომენდაციის გათვალისწინებით, რომლებმაც მომჩივანს მიაწოდეს ინფორმაცია ვირუსული C ჰეპატიტის საწინააღმდეგო მკურნალობის შესაძლო გვერდითი მოვლენების შესახებ, მომჩივანმა 2010 წლის ივნისში მიიღო სრულად ინფორმირებული გადაწყვეტილება შეთავაზებული მკურნალობის გადადების შესახებ. ყველა აღნიშნული გარემოება აშკარად მიუთითებს, რომ ციხის სამსახურმა ნამდვილად კომპლექსური სამკურნალო სტრატეგია გამოიყენა მომჩივნის ვირუსული C ჰეპატიტის სამკურნალოდ (შეადარეთ, ზემოხსენებული *ჯაში*, §69; *mutatis mutandis*, *სარბანი მოლდოვას წინააღმდეგ*, №3456/05, §79, 2005 წლის 4 ოქტომბერი; და *პოპოვი რუსეთის წინააღმდეგ*, №26853/04, §211, 2006 წლის 13 ივლისი).

54. აღნიშნული გარემოებების გათვალისწინებით, სასამართლო მიიჩნევს, რომ ციხის სამსახურმა გამოიჩინა სათანადო ძალისხმევა და ჩაუტარა მომჩივანს დროული, სისტემატური და სტრატეგიულად დაგეგმილი მკურნალობა მის ჯანმრთელობასთან დაკავშირებული სხვადასხვა პრობლემის გამო (შეადარეთ, ზემოხსენებული *ჯანიაშვილი*, §§75-79). აქედან გამომდინარეობს, რომ კონვენციის მე-3 მუხლის საფუძველზე მომჩივნის საჩივრის ეს ნაწილი აშკარად დაუსაბუთებელია და არ უნდა იქნას დაკმაყოფილებული კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 პუნქტის (a) ქვეპუნქტისა და მე-4 პუნქტის შესაბამისად.

II. კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტისა და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის სავარაუდო დარღვევა

55. კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტისა და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის საფუძველზე მომჩივანი დავობდა, რომ დაირღვა მისი საქმის სამართლიანი განხილვის უფლება, როდესაც ეროვნულმა სასამართლოებმა უარი თქვეს მისი მოწმეების დაკითხვაზე. აღნიშნულ დებულებებში, რომლებიც განსაზღვრულ საკითხს ეხება, ვკითხულობთ:

„1. მის წინააღმდეგ რაიმე სისხლისსამართლებრივი ბრალდების განსაზღვრისას, ყველას აქვს უფლება, მისი საქმე განხილულ იქნას სამართლიანად სასამართლოს მიერ“.

3. ყოველ ბრალდებულს აქვს, სულ მცირე, შემდეგი უფლებები: ...

(d) თვითონ დაკითხოს ან დააკითხვინოს მისი ბრალდების მოწმეები, და, გამოაძახებინოს და დააკითხვინოს მისი დაცვის მოწმეები ბრალდების მოწმეების თანაბარ პირობებში...”

A. მისაღებობა

266. სასამართლო აღნიშნავს, რომ მოცემული საჩივარი აშკარად დაუსაბუთებელი არ არის კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 პუნქტის (a) ქვეპუნქტის მნიშვნელობიდან გამომდინარე. სასამართლო ასევე აღნიშნავს, რომ არ არსებობს საჩივრის მიუღებლად ცნობის რაიმე სხვა საფუძველი. შესაბამისად, საჩივარი მისაღებად უნდა გამოცხადდეს.

B. არსებითი განხილვა

1. მხარეთა არგუმენტები

57. მომჩივანმა განაცხადა, რომ მისი გასამართლება იყო არასამართლიანი, რადგან ეროვნულმა სასამართლოებმა უარი თქვეს თანამესაკნეების მისი მოწმეების სახით დაკითხვაზე იმავე პირობებში, როგორშიც დაიკითხნენ ბრალდების მოწმეები, ანუ სასჯელაღსრულების დაწესებულების ის თანამშრომლები, რომლებმაც ჩხრეკა ჩაატარეს. მან განაცხადა, რომ ეროვნულ სასამართლოებს მისცა ახსნა-განმარტება იმის შესახებ, თუ რატომ იყო მნიშვნელოვანი მისი თანამესაკნეების ჩვენებების მოსმენა. პირველი ინსტანციისა და სააპელაციო სასამართლოებმა თავიანთ გადაწყვეტილებებში – რომლებიც ძალიან ზედაპირულ დასაბუთებას შეიცავდა – მომჩივნის პროცედურული მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმით დაარღვიეს, როგორც ეროვნული კანონმდებლობა (სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მე-18 და 232-ე მუხლები), ისე კონვენციის მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტით გათვალისწინებული მოთხოვნები. ბოლოს, მან ასევე ხაზი გაუსვა, რომ სასჯელაღსრულების დაწესებულების თანამშრომლების მიერ მიცემული ჩვენებების გარდა მის საწოლში დანის სავარაუდო აღმოჩენის შესახებ, არ არსებობდა სხვა არანაირი პირდაპირი და გადამწყვეტი მტკიცებულება იმის დასადასტურებლად, რომ იგი დამნაშავე იყო.

58. მთავრობამ განაცხადა, რომ მთლიანობაში, სისხლის სამართლის პროცესი მომჩივნის მიმართ სამართლიანი იყო. მთავრობა ამტკიცებდა, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლო არ იყო ვალდებული დაეკითხა მომჩივნის მიერ შერჩეული ყველა მოწმე. კონკრეტული მოწმეების – მისი თანამესაკნეების – სასამართლოში დაბარებაზე უარის თქმას საფუძველი ჰქონდა და ამ საფუძველზე შემდეგ მხარი უფრო მაღალი ინსტანციის სასამართლოებმაც დაუჭირეს. მთავრობა ასევე აცხადებდა, რომ მომჩივანმა ვერ შეძლო ეროვნული სასამართლოსთვის ეჩვენებინა, თუ რა მნიშვნელობა და მტკიცებულებითი ღირებულება შეიძლება ჰქონოდა მისი თანამესაკნეების მიერ მიწოდებულ ინფორმაციას. მთავრობამ, ასევე, მიუთითა იმ ფაქტზე, რომ მომჩივნის ბრალეულობას ადასტურებდა მოპოვებული შესაბამისი მტკიცებულებები: სასჯელაღსრულების დაწესებულების იმ თანამშრომელთა ჩვენებები, რომლებმაც მომჩივნის საკნის ჩხრეკა ჩაატარეს, ჩხრეკის ვიდეოჩანაწერი, ასევე, ჩხრეკის წერილობითი ოქმი და აღმოჩენილი დანა.

2. სასამართლოს შეფასება

(a) ზოგადი პრინციპები

59. სასამართლო განმეორებით აღნიშნავს, რომ მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტში, მათ შორის, (d) ქვეპუნქტში ჩამოყალიბებული გარანტიები, წარმოადგენს მე-6 მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საქმის სამართლიანი განხილვის ცნების შემადგენელ ნაწილებს (იხილეთ *კაჭაშვილი გერმანიის წინააღმდეგ* [დიდი პალატა], №9154/10, §100, ECHR 2015). მისი მთავარი მიზანი, რაც განსაზღვრულია სიტყვებით – „ერთნაირ პირობებში“, არის სრულყოფილი „მხარეთა თანასწორობა“

კონკრეტულ საქმეში. ამ დებულების გათვალისწინებით, კომპეტენტური ეროვნული ორგანოების გადასაწყვეტია შემოთავაზებული მტკიცებულების მნიშვნელობის შეფასება იმდენად, რამდენადაც იგი შეესაბამება საქმის სამართლიანი განხილვის ცნებას, რომელსაც მთავარი ადგილი ეთმობა მთლიანად მე-6 მუხლში (იხილეთ *ენგელი და სხვები ნიდერლანდების წინააღმდეგ*, 1976 წლის 8 ივნისი, §91, Series A №22, და *გრეგაჩევიჩი ხორვატიის წინააღმდეგ*, №58331/09, §60, 2012 წლის 10 ივლისი).

60. მტკიცებულებათა დასაშვებობა არის ძირითადად ეროვნული კანონმდებლობით დასარეგულირებელი საკითხი. სასამართლოს ამოცანა კონვენციის შესაბამისად არის არა იმის განსჯა სათანადოდ იქნა თუ არა მოწმეთა ჩვენებები მიღებული მტკიცებულებებად, არამედ იმის დადგენა, მთლიანობაში იყო თუ არა სასამართლო პროცესები, მათ შორის, მტკიცებულების მოპოვების მეთოდი სამართლიანი (იხილეთ, სხვა მრავალ დოკუმენტს შორის *ვან მებელენი და სხვები ნიდერლანდების წინააღმდეგ*, 1997 წლის 23 აპრილი, §50, *განაჩენებისა და გადაწყვეტილებების ანგარიშები 1997-III*). კერძოდ, როგორც წესი, ეროვნული სასამართლოები აფასებენ მათთვის წარდგენილ მტკიცებულებებს, ისევე, როგორც იმ მტკიცებულებების შესაბამისობას, რომელთა წარდგენაც ბრალდებულებს სურთ. მე-6 მუხლის მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის თანახმად, სწორედ ისინი წყვეტენ, მიზანშეწონილია თუ არა მოწმეთა გამოძახება (იხილეთ-*პერნა იტალიის წინააღმდეგ* [დიდი პალატა], №48898/99, §29, ECHR 2003-V, და *ვიდალი ბელგიის წინააღმდეგ*, 1992 წლის 22 აპრილი, §33, Series A №235-B).

61. შესაბამისად, საკმარისი არ არის ბრალდებულის მხრიდან პრეტენზია იმის შესახებ, რომ მას არ მისცეს კონკრეტული მოწმეების დაკითხვის საშუალება; მისი მოთხოვნა დამატებით უნდა დასტურდებოდეს ახსნა-განმარტებით, თუ რატომ არის მნიშვნელოვანი, რომ კონკრეტულმა მოწმეებმა მისცენ ჩვენება და რატომ არის აუცილებელი მათი ჩვენება ჭეშმარიტების დასადგენად (იხილეთ ზემოთ მითითებული *პერნა*, იქვე, *გილური საფრანგეთის წინააღმდეგ*, №62236/00, §55, 2006 წლის 22 ივნისი; და *ბორისოვა ბულგარეთის წინააღმდეგ*, №56891/00, §46, 2006 წლის 21 დეკემბერი). ამდენად, როდესაც ბრალდებული ითხოვს მოწმეთა ჩვენებების მოსმენას, რაც არ არის არაკეთილსინდისიერი, საკმარისად დასაბუთებულია, ეხება ბრალდების საგანს, რომლებმაც შესაძლოა გაამყაროს მოპასუხის პოზიცია ან შედეგად შეიძლება მოპასუხის გამართლებაც კი მოჰყვეს, ადგილობრივმა ხელისუფლების ორგანოებმა აუცილებლად უნდა წარმოადგინონ ამ მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმისთვის საკმარისი და შესაბამისი საფუძვლები (იხილეთ *პოლიაკოვი რუსეთის წინააღმდეგ*, №77018/01, §§34-35, 2009 წლის 29 იანვარი; და *პოროპატი სლოვენის წინააღმდეგ*, №21668/12, §42, 2017 წლის 9 მაისი).

(b) ზემოაღნიშნული პრინციპების გამოყენება ხსენებულ საქმეში

62. სასამართლო მიიჩნევს, რომ იმის გადასაწყვეტად, მიეცა თუ არა მომჩივანს მოცემულ საქმეში შესაძლებლობა, თავისი საქმე ისე წარედგინა, რომ არ აღმოჩენილიყო წამგებიან მდგომარეობაში ბრალდების მხარესთან შედარებით, ასევე სასამართლო პროცესი მთლიანობაში სამართლიანად ჩატარდა თუ არა, მან, პირველ

რიგში, უნდა გაარკვიოს, თუ რას ეფუძნებოდა მომჩივნისთვის წაყენებული ბრალი (იხილეთ, მაგალითად, ზემოთ ხსენებული *პოპოვი*, §180, და *დესტრემი საფრანგეთის წინააღმდეგ*, №56651/00, §43, 2004 წლის 18 მაისი). ამასთან დაკავშირებით სასამართლო აღნიშნავს, რომ სასჯელაღსრულების დაწესებულებაში კანონით აკრძალული ნივთის ფლობის ბრალდება – სისხლის სამართლის კოდექსის 378-ე მუხლის მე-2 ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაული – დადასტურდა, პირველ რიგში, მომჩივნის საწოლში ციხის თანამშრომლების მიერ მისი საკნის ჩხრეკისას დანის სავარაუდო აღმოჩენით, ხოლო მეორე მხრივ, ეროვნული სასამართლოების მიერ იმ ფაქტიდან გამომდინარე გაკეთებული დასკვნით, რომ დანა ნამდვილად მომჩივანს ეკუთვნოდა. აქედან გამომდინარე, და კერძოდ, იმის გათვალისწინებით, რომ ეროვნული სასამართლოების ვალდებულებას ეროვნული კანონმდებლობით სისხლის სამართლის საქმეში არსებული, როგორც ბრალდებულის სასარგებლო, ისე მისი საწინააღმდეგო ყველა გარემოების ობიექტურად და სრულყოფილად გათვალისწინება წარმოადგენს (იხილეთ პარაგრაფები 37 და 57 ზემოთ), ნებისმიერი ნივთიერი მტკიცებულება ან/და მოწმის ჩვენება, რომელსაც შეეძლო ზემოთ ხსენებული ფაქტის და ვარაუდის გამყარება ან უარყოფა, აშკარად შეესაბამებოდა საქმის სამართლიანი განხილვის მიზნებს. მსგავსი მოვალეობა, ასევე, გათვალისწინებულია კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლ პუნქტშიც, რომლის მიხედვით, სისხლის სამართლის სასამართლომ, რომელიც შებოჭილია „*in dubio pro reo*“ ფუნდამენტური პრინციპით, საქმე უნდა განიხილოს ბრალდებულის ბრალეულობის შესახებ რაიმე წინასწარ შექმნილი მოსაზრების გარეშე, ხოლო ეჭვის არსებობის შემთხვევაში, გადაწყვეტილება ყოველთვის ამ უკანასკნელის სასარგებლოდ უნდა მიიღოს (შეადარეთ, სხვა დოკუმენტებთან ერთად, *ტოპიჩი ხორვატიის წინააღმდეგ*, №51355/10, §45, 2013 წლის 10 ოქტომბერი; და *მელიხი და ბეკი ჩეხეთის რესპუბლიკის წინააღმდეგ*, №35450/04, §49, 2008 წლის 24 ივლისი).

63. სასამართლო დამატებით აღნიშნავს, რომ თავის დასაცავად მომჩივანმა გადაწყვიტა ექვევქმ დაეყენებინა, როგორც სასჯელაღსრულების დაწესებულების თანამშრომლების მიერ განხორციელებული ჩხრეკის, ისე იმ ვარაუდის საფუძვლიანობა, რომ აღმოჩენილი დანა ნამდვილად მას ეკუთვნოდა. ამ მიზნით მან ეროვნულ სასამართლოებს მიმართა, რომ მოესმინათ მისი თანამესაკნეების ჩვენებები. კერძოდ, მან განმარტა, რომ რადგან მის თანამესაკნეებს ჰქონდათ ჩხრეკის პროცესისთვის თვალყურის დევნების შესაძლებლობა, რაც თავად სასჯელაღსრულების დაწესებულების თანამშრომლებმაც აღიარეს (იხილეთ პარაგრაფი 17 ზემოთ), მათ ჩვენებებში სავარაუდოდ შეიძლება ყოფილიყო ჩხრეკისას თანამშრომლების მიერ განხორციელებული შესაძლო თვითნებური ქმედებების შესახებ მინიშნებები. სხვა შემთხვევაში, დავუშვათ, რომ დანა მის საწოლში იპოვეს სათანადოდ ჩატარებული ჩხრეკის შედეგად, მომჩივანმა ეროვნულ სასამართლოებს სთხოვა, ნაჩქარევი დასკვნები არ გამოეტანათ იარაღის მესაკუთრის ვინაობასთან დაკავშირებით; მან გამოთქვა ვარაუდი, რომ ხსენებული დანა შეიძლება სხვა ვინმეს ჩაედო მის საწოლში იმ დროს, როდესაც ციხის თანამშრომლები საკანში ჩხრეკის ჩასატარებლად შევიდნენ. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სასამართლო

მიიჩნევს, რომ მომჩივნის მოთხოვნა, სასამართლოში დაეკითხათ მისი თანამესაკნეები სრულებითაც არ იყო უადგილო, არამედ იგი პირდაპირ კავშირში იყო მის წინააღმდეგ წაყენებული ბრალდების ფაქტობრივ საფუძველთან, რამდენადაც ამას შეეძლო მისი დაცვითი არგუმენტის გამყარება (შეადარეთ, *mutatis mutandis*, ზემოთ ხსენებული პოლიაკოვი, §34, და კუვეიდარი თურქეთის წინააღმდეგ, №12047/05, §42, 2017 წლის 19 დეკემბერი). ისეთ გარემოებებში, როდესაც მომჩივნისთვის წაყენებული ბრალდება ეფუძნებოდა ციხის საკანში მის მიერ აკრძალული საგნის ფლობის ვარაუდს, ამ უკანასკნელის სურვილი, მოესმინათ მისი თანამესაკნეების ჩვენებებისთვის, სხვა არაფერი იყო, თუ არა მისი საფუძვლიანი მცდელობა, ეფექტური გზით ექვექცემ დაეყენებინა ეს მნიშვნელოვანი ვარაუდი (შეადარეთ, *mutatis mutandis*, ზემოთ ხსენებული პოპოვი, §183, და ზემოთ ხსენებული ტოპიჩი, §§43 და 45). ეს განსაკუთრებით ეხება მომდევნო სამ ფაქტს, რომლებმაც საერთო ჯამში, ექვექცემ დააყენეს სასამართლო პროცესის სამართლიანობა. პირველ რიგში, ბრალდების მოწმეებმა, ციხის თანამშრომლებმა, რომლებმაც მომჩივნის საკნის ჩხრეკა ჩაატარეს, მისცეს აშკარად ურთიერთგამომრიცხავი ჩვენებები დასაკეცი დანის აღმოჩენასთან დაკავშირებული ზუსტი გარემოებების შესახებ. მეორე მხრივ, პროცესის დროს პროკურორმა თვითონ აღიარა, რომ ჩატარებული ჩხრეკის ვიდეოჩანაწერი დარწმუნებით ვერ აღგენდა, აღნიშნული დასაკეცი დანა მომჩივნის საწოლში იქნა ნაპოვნი თუ არა (იხილეთ პარაგრაფები 17 და 18 ზემოთ). და ბოლოს, სახეზე იყო აშკარა შეუსაბამობა ზემოთ ხსენებულ ვიდეოჩანაწერსა და ჩხრეკის ოქმს შორის, რომლის თანახმად, ჯიბის დანა საწოლზე არსებული ლეიბის ქვეშ იყო ნაპოვნი (იხილეთ პარაგრაფი 11 ზემოთ).

64. პირველი ინსტანციისა და სააპელაციო სასამართლოებმა არ დააკმაყოფილეს მომჩივნის მოთხოვნა, სასამართლოში დაებარებინათ მისი მოწმეები და აღნიშნეს, რომ ან მომჩივანი ვერ განმარტავდა, თუ რატომ იყო მნიშვნელოვანი ხსენებული მოწმეების ჩვენებების მოსმენა, ან რომ ეს მოწმეები არ იყვნენ სანდო პირები, რადგან ისინი სისხლის სამართლის დანაშაულისთვის იხდიდნენ სასჯელს (იხილეთ პარაგრაფი 16 ზემოთ), ან რომ ეს ფაქტები უკვე საკმარისად იყო დადგენილი (იხილეთ პარაგრაფი 23 ზემოთ). მიუხედავად ამისა, უარის თქმის ეს საფუძვლები, გარდა იმისა, რომ ისინი წარმოადგენს ზემოთ ხსენებული ვალდებულების შესრულებაზე უარის თქმას, რომელიც გულისხმობს, რომ საქმე განხილული უნდა იქნას ბრალდებულის ბრალეულობისა თუ უდანაშაულობის შესახებ წინასწარ შექმნილი რაიმე მოსაზრების გარეშე და დამატებით რაიმე სავარაუდო ეჭვის არსებობის შემთხვევაში, გადაწყვეტილება ყოველთვის უნდა იქნას მიღებული ამ უკანასკნელის სასარგებლოდ (იხილეთ პარაგრაფი 62 ზემოთ), ვერ ჩაითვლება, კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტისა და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის მიხედვით, სასამართლოს შესაბამისი პრაქტიკის გათვალისწინებით, სათანადო და საკმარის საფუძვლებად (შეადარეთ, მაგალითად, ზემოთ ხსენებული პოლიაკოვი, §35; ზემოთ ხსენებული გრეგაჩევიჩი, §56; და ზემოთ ხსენებული პოროპატი, §45). ეროვნული სასამართლოების დაუსაბუთებელმა უარმა, მოესმინათ მომჩივნის მოწმეების ჩვენებები, ამ უკანასკნელს წაართვა მის ხელთ არსებული ერთადერთი შესაძლებლობა, ეფექტურად

გაეპროტესტებინა მისთვის წაყენებული ბრალდების საფუძველი. რაც შეეხება მთავრობის მიერ აღნიშნულ დანარჩენ მტკიცებულებებს – ვიდეოჩანაწერსა და მომჩივნის საკნის ჩხრეკის წერილობით ოქმს, ასევე დანის ამოღებას – ეს ორი საგანი არ წარმოადგენდა არანაირ დამატებით, დამოუკიდებელ პირდაპირ მტკიცებულებას და, აქედან გამომდინარე, არ იყო საკმარისი მომჩივნის დადანაშაულებისთვის და ამდენად, გავლენას ვერ მოახდენდა პროცესის საერთო სამართლიანობის შეფასებაზე (განსხვავებით *mutatis mutandis*, საქმისგან *დოროხოვი*, №66802/01, §§74 და 75, 2008 წლის 14 თებერვალი, და ზემოთ ხხენებული საქმისგან *პოლიაკოვი*, §36).

65. საბოლოო ჯამში, მომჩივნის გასამართლებასთან დაკავშირებული საფუძვლების სათანადოდ გათვალისწინებით, სასამართლო ადგენს, რომ ეროვნული სასამართლოების უარმა, დაეკითხათ დაცვის მოწმეები იმის გათვალისწინების გარეშე, რომ მათ მიერ მიცემული ჩვენებები შეიძლება მნიშვნელოვანი ყოფილიყო, სასამართლო პროცესი მთლიანობაში გახადა უსამართლო და შესაბამისად, ადგილი ჰქონდა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტისა და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის დარღვევას.

III. კონვენციის სხვა სავარაუდო დარღვევები

66. კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის საფუძველზე მომჩივანი ასევე დავობდა, რომ დაირღვა მისი სასამართლოსთვის მიმართვის უფლება, რაშიც გულისხმობდა უზენაესი სასამართლოს მიერ მისი საქმის არსებით განხილვაზე უარის თქმას (იხილეთ პარაგრაფი 24 ზემოთ). იგი ასევე დავობდა სისხლის სამართლის პროცესის საერთო ხანგრძლივობის შესახებ, რომელიც 2006 წლის 11 აგვისტოდან 2008 წლის 11 თებერვლამდე გრძელდებოდა (იხილეთ პარაგრაფები 12 და 24 ზემოთ).

67. რაც შეეხება საჩივარს უზენაესი სასამართლოსთვის მიმართვის შესახებ, სასამართლო კვლავ აცხადებს, რომ ეს საკითხი უკვე იყო განხილული საქართველოს შესაბამისი საპროცესო კანონმდებლობისა და სასამართლო პრაქტიკის კონტექსტში და იგი, ერთნაირი ფაქტობრივი გარემოებების პირობებში, სრულიად შეესაბამებოდა კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ელ პუნქტს (იხილეთ *ყოფარაძე საქართველოს წინააღმდეგ*, №30743/09, §§75-77, 2017 წლის 21 სექტემბერი; და შეადარეთ, *mutatis mutandis*, *ჭაღიაშვილი საქართველოს წინააღმდეგ* (გან.), №19312/07, §34, 2014 წლის 2 სექტემბერი).

68. რაც შეეხება საჩივრის დარჩენილ ნაწილს ეროვნული სასამართლო პროცესის ხანგრძლივობასთან დაკავშირებით, სასამართლო, მის ხელთ არსებული მასალებიდან გამომდინარე და იმდენად, რამდენადაც საჩივარში წამოყენებული საკითხი მის კომპეტენციას განეკუთვნება, ადგენს, რომ იგი ვერ ხედავს კონვენციაში ან მის ოქმებში ჩამოყალიბებული უფლებებისა და თავისუფლებების დარღვევის რაიმე ნიშნებს.

69. აქედან გამომდინარეობს, რომ საჩივრის ეს ნაწილი, რომელიც მოიცავს კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტის მიხედვით წარდგენილ ორ ზემოთ ხხენებულ საჩივარს, აშკარად დაუსაბუთებელია და არ უნდა იქნას დაკმაყოფილებული კონვენციის 35-ე მუხლის მე-3 პუნქტის (a) ქვეპუნქტისა და მე-4 პუნქტის შესაბამისად.

IV. კონვენციის 41-ე მუხლის გამოყენება

70. კონვენციის 41-ე მუხლის თანახმად:

„თუ სასამართლო დაასკვნის, რომ დაირღვა კონვენციით ან მისი ოქმებით გათვალისწინებული უფლება, ხოლო შესაბამისი მაღალი ხელშემკვრელი მხარის შიდა სამართალი დარღვევის მხოლოდ ნაწილობრივი გამოსწორების შესაძლებლობას იძლევა, საჭიროების შემთხვევაში, სასამართლო დაზარალებულ მხარეს სამართლიან დაკმაყოფილებას მიაკუთვნებს.“

A. ზიანი

71. მომჩივანმა მორალური ზიანისთვის 50 000 ევრო მოითხოვა.

272. მთავრობამ განაცხადა, რომ მოთხოვნილი თანხა გადაჭარბებული იყო.

73. სასამართლო მიიჩნევს, რომ დადგენილი დარღვევის გამო მომჩივანი განიცდიდა სტრესსა და შფოთვისას. სამართლიანობის პრინციპზე დაყრდნობით, სასამართლომ მომჩივანს 2 500 ევრო მიაკუთვნა მორალური ზიანისთვის.

74. ამას გარდა, სასამართლო აღნიშნავს, რომ ეროვნულ დონეზე სასამართლო პროცესის არასამართლიანად ჩატარების გამო კონვენციის მე-6 მუხლის დარღვევის დადგენის შემთხვევაში, შესაბამისი ეროვნული კანონმდებლობის თანახმად, შესაძლებელია საქმის ხელახალი განხილვის მოთხოვნა (იხილეთ *თაქთაქიშვილი საქართველოს წინააღმდეგ* (გან.), №46055/06, §§22 და 23, 2012 წლის 16 ოქტომბერი; შეადარეთ *მინდამე და ნემსიწვერიძე საქართველოს წინააღმდეგ*, №21571/05, §154, 2017 წლის 1-ლი ივნისი; *ფლისარი სლოვენის წინააღმდეგ*, №3127/09, §47, 2011 წლის 29 სექტემბერი; და *სამანი თურქეთის წინააღმდეგ*, №3529205, §44, 2011 წლის 5 აპრილი).

B. ხარჯები

75. მომჩივანმა ასევე მოითხოვა 680 ლარი (მატერიალურ დროს, დაახლოებით, 300 ევრო) ეროვნულ სასამართლოებსა და სასამართლოში გაწეული ხარჯების ასანაზღაურებლად. ამ მოთხოვნის გასამყარებლად მან წარმოადგინა რამდენიმე იურიდიული და ფინანსური დოკუმენტი (ხელშეკრულება, ინვოისები და ქვითრები), რომლებიც ადასტურებდა, რომ მოცემულ საჩივართან დაკავშირებით მას ნამდვილად გაეწია შესაბამისი იურიდიული, საფოსტო და თარჯიმნის მომსახურება.

76. მთავრობამ განაცხადა, რომ მომჩივნის მოთხოვნა ძირითადად დაუსაბუთებელი იყო.

77. სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის მიხედვით, მომჩივანს უფლება აქვს, გაწეული ხარჯების ანაზღაურება მიიღოს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ დადასტურებულია, რომ ისინი გაწეულია რეალურად და საჭიროებისამებრ და თუ არის გონივრული რაოდენობის. მოცემულ საქმეში, მის ხელთ არსებული დოკუმენტებისა და ზემოთ ხსენებული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, სასამართლო მიზანშეწონილად მიიჩნევს მოთხოვნილი თანხის სრულად ანაზღაურებას.

C. საურავი

78. სასამართლო მიზანშეწონილად მიიჩნევს, რომ საურავის განაკვეთი განისაზღვროს ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთით, რომელსაც უნდა დაემატოს სამი პროცენტი.

ამ მოტივით სასამართლო ერთხმად

1. აცხადებს მისაღებად კონვენციის მე-6 მუხლის 1-ლი პუნქტისა და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტის საფუძველზე წარდგენილ საჩივარს იმასთან დაკავშირებით, რომ მომჩივანმა ვერ შეძლო, სასამართლო პროცესს დასწრებოდნენ მისი მოწმეები იმავე პირობებში, როგორშიც იყვნენ მისი მოწინააღმდეგე მხარის მოწმეები, ხოლო საჩივრის დანარჩენ ნაწილს აცხადებს მიუღებლად;
2. ადგენს, რომ დაირღვა კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პუნქტი და მე-3 პუნქტის (d) ქვეპუნქტი;
3. ადგენს,
 - (a) რომ, მოპასუხე სახელმწიფო ვალდებულია კონვენციის 44-ე მუხლის მე-2 პუნქტის თანახმად, გადაწყვეტილების ძალაში შესვლიდან სამი თვის ვადაში, გადახდის დღეს არსებული კურსით, ეროვნულ ვალუტაში, მომჩივანს გადაუხადოს თანხა შემდეგი ოდენობით:
 - (i) 2 500 ევრო (ორი ათას ხუთასი ევრო) მატერიალური ზიანისთვის; აღნიშნულ თანხას უნდა დაემატოს ნებისმიერი გადასახადი, რაც შესაძლოა დაეკისროს მომჩივანს;
 - (ii) 300 ევრო (სამასი ევრო) ხარჯების ასანაზღაურებლად; აღნიშნულ თანხას უნდა დაემატოს ნებისმიერი გადასახადი, რაც შესაძლოა დაეკისროს მომჩივანს;
 - (b) რომ ზემოაღნიშნული სამთვიანი ვადის გასვლის შემდეგ, თანხის სრულ გადარიცხვამდე, გადასახდელ თანხას საჯარიმო პერიოდის განმავლობაში დაერიცხება გადახდის დღეს მოქმედი, ევროპის ცენტრალური ბანკის ზღვრული სასესხო განაკვეთის თანაბარი ჩვეულებრივი პროცენტები, რასაც დაემატება სამი პროცენტი;
4. უარყოფს, ერთხმად, მომჩივნის პრეტენზიას სამართლიანი დაკმაყოფილების დარჩენილ ნაწილში.

შესრულებულია ინგლისურ ენაზე და მხარეებს ეცნობათ წერილობით 2018 წლის 7 ივნისს, სასამართლოს რეგლამენტის 77-ე წესის მე-2 და მე-3 პუნქტების შესაბამისად.

კლაუდია ვესტერდიკი
სექციის განმწესრიგებელი

ანდრე პოტოცკი
თავმჯდომარე